

بررسی نگرش و عملکرد مادران مراجعه کننده به مراکز بهداشتی درمانی شهر بوشهر از نقش گیاهان دارویی در درمان بیماریهای کودکان در سال ۱۳۹۳

شهلا جوکار^۱، فائزه جهان پور^{۲*}، نیلوفر معتمد^۳، فرحناز کمالی^۴

^۱ کارشناس ارشد پرستاری، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی بوشهر، بوشهر، ایران

^{۲*} دانشیار گروه پرستاری، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی بوشهر، بوشهر، ایران

^۳ دانشیار گروه پزشکی اجتماعی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی بوشهر، بوشهر، ایران

^۴ مربی گروه مامایی، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی بوشهر، بوشهر، ایران

(دریافت: ۱۳۹۴/۰۲/۰۲ - پذیرش: ۱۳۹۴/۰۳/۱۵)

چکیده

مقدمه: با توجه به مزایا و استفاده ی روز افزون گیاهان دارویی در جهان و ایران و کمبود مطالعات لازم در زمینه مصرف گیاهان دارویی در درمان بیماریهای کودکان و نامشخص بودن دیدگاه مادران شهر بوشهر توجه به این موضوع حائز اهمیت است.

هدف: از این مطالعه بررسی نگرش و عملکرد مادران مراجعه کننده به مراکز بهداشتی درمانی شهر بوشهر از نقش گیاهان دارویی در درمان بیماریهای کودکان در سال ۱۳۹۳ بوده است.

روش: در این مطالعه ی توصیفی - تحلیلی از نوع مقطعی، تعداد ۳۸۴ نفر از مادران مراجعه کننده به مراکز بهداشتی شهر بوشهر بطور تصادفی انتخاب شدند. ابزار گردآوری داده ها پرسشنامه پژوهشگر ساخته بود که پس از بررسی روایی و پایایی، مورد استفاده قرار گرفت. داده ها، با استفاده از نرم افزار SPSS v.18 و با بهره گیری از آزمون های آماری من ویتنی و کروسکال والیس مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته ها: نتایج نشان داد براساس میانگین نمرات بدست آمده، ۲۴/۷ درصد نگرش پایین، ۴۵/۶ درصد نگرش متوسط، ۲۹/۷ درصد نگرش بالایی داشت. از نظر میانگین نمرات عملکرد، ۲۳/۷ درصد عملکرد پایین، ۴۷/۱ درصد عملکرد متوسط، ۲۹/۲ درصد عملکرد بالایی در مادران نسبت به مصرف گیاهان دارویی در کودکان داشتند. نگرش رابطه مثبت و معنادار آماری با عملکرد، بومی بودن و سطوح تحصیلات مختلف مادران داشت. همچنین تفاوت معنادار آماری از نظر عملکرد در بین سطوح تحصیلات مختلف مادران وجود داشت ($p < 0/05$).

نتیجه گیری: در این پژوهش، اکثر مادران از سطح نگرش و عملکرد متوسطی نسبت به مصرف گیاهان دارویی در بیماری های کودکان برخوردار بودند، لذا پیشنهاد می گردد برنامه ریزی در جهت آموزش مادران در این زمینه صورت گیرد.

کلید واژه ها: نگرش، عملکرد، مادران، گیاهان دارویی، کودکان

مقدمه:

استفاده از گیاهان دارویی برای تسکین بیماریهای انسان، سابقه ای هزاران ساله دارد، چین، ایران، مصر، هند و حتی آرتک های مکزیکی از گیاهان دارویی به عنوان سهل الوصول ترین منبع درمان بیماری ها استفاده کرده اند (۱ و ۲). گیاهان دارویی به دلیل دسترسی آسان، کم هزینه بودن و مهمتر از همه ایجاد حداقل عوارض جانبی مورد توجه هستند. افزایش عطاری ها و مغازه های فروش گیاهان دارویی و رشد میزان مصرف گیاهان دارویی مبین این واقعیت است که ارزش گیاهان دارویی روز به روز در حال افزایش است (۳).

چند سال اول زندگی علی رغم سهم کوچکی که از سال های عمر یک انسان دارد، سهم بزرگی در سلامت و تعادل انرژی در بزرگسالی خواهد داشت (۴ و ۵). کودکان به دلیل رشد ناکافی سیستم ایمنی مستعد ابتلا به انواعی از بیماری ها هستند (۶). به جهت درمان این بیماری ها، استفاده از طب مکمل در میان کودکان در کشورهای مختلف رایج است و ممکن است تاثیر قابل توجهی بر روی مراقبت های بهداشتی کودکان داشته باشد. مطالعات نشان داده اند، والدین به دلیل طبیعی بودن طب مکمل، آن را برای فرزندان خود انتخاب می کنند و یا بر این باورند که این روش های درمانی طبیعی و ایمن می باشد (۷).

سازمان بهداشت جهانی تخمین زده است که در حال حاضر ۸ درصد جمعیت جهان یعنی حدود ۴ میلیارد نفر حداقل یک بار از طب گیاهی در درمان بیماری ها استفاده کرده اند. مصرف گیاهان دارویی در چند سال گذشته به طور قابل تصویری افزایش یافته است و تقریباً حدود نیمی از مردم آمریکا از گیاهان دارویی برای پیشگیری و

درمان بیماریها استفاده می کنند (۸). با تخمین شیوع استفاده از طب مکمل و جایگزین از ۱۲ درصد در ایالات متحده آمریکا، تا ۵۱ درصد در استرالیا و ۳۷ درصد در انگلستان متفاوت است (۹). جایگاه گیاهان دارویی، فراورده ها و داروهای گیاهی در درمان بیماری ها در بزرگسالان اگرچه بسیار مورد توجه بوده است؛ لیکن کاربرد گیاهان در درمان بیماری های کودکان چندان مورد بحث و بررسی قرار نگرفته و نیازمند بازنگری می باشد (۱).

در ایران و جهان مطالعه های کمی در زمینه مصرف گیاهان دارویی جهت کودکان انجام گرفته است. نظر به استفاده روز افزون گیاهان دارویی در جهان و ایران و کمبود مطالعات لازم در زمینه گیاهان دارویی جهت کودکان و لزوم آگاه سازی هر چه بیشتر مادران در این زمینه (۱۱)، هدف از این مطالعه بررسی آگاهی، نگرش و عملکرد مادران نسبت به استفاده از گیاهان دارویی در درمان بیماری های کودکان در شهر بوشهر می باشد؛ تا با استفاده از نتایج این پژوهش و مشخص شدن وضعیت آگاهی، نگرش و عملکرد مادران مراجعه کننده به مراکز بهداشتی درمانی شهر بوشهر نسبت به گیاهان دارویی، برنامه ریزی در جهت بهبود استفاده از این داروها توسط مسئولین صورت گیرد.

روش مطالعه:

این مطالعه یک پژوهش توصیفی- تحلیلی از نوع مقطعی می باشد. مادران مراجعه کننده به مراکز بهداشتی شهر بوشهر به عنوان جامعه پژوهش انتخاب شدند. با استفاده از مرور متون و کسب اطلاعات و آخرین تحقیقات برای گرد آوری داده ها از یک پرسشنامه محقق ساخته استفاده شد. روایی و اعتبار پرسشنامه محقق ساخته در مرحله مقدماتی مورد بررسی و جهت محاسبه

نمره ۷ می باشد. سئوالات عملکرد دارای ۵ گزینه همیشه، غالباً، بعضی اوقات، به ندرت و هرگز بود؛ که به ترتیب بالاترین نمره (۵) مربوط به همیشه و کمترین نمره (۱) مربوط به هرگز می باشد. بر اساس درصد بندی نگرش و عملکرد به سه طبقه ضعیف (کمتر از ۱۶)، متوسط (بین ۱۶ تا ۲۵) و بالا (بیشتر از ۲۵) تقسیم شد. داده ها، با استفاده از نرم افزار SPSS v.18 و با بهره گیری از آزمون های آماری من ویتنی و کروسکال والیس مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

نتایج

نتایج حاصل از مطالعه نشان داد؛ بیشترین رده سنی مادران، بین ۲۹ - ۲۰ سال (۴۲/۲ درصد) و کمترین رده سنی زیر ۲۰ سال (۲/۹) داشتند. بیشتر مادران بومی شهر بوشهر (۶۰/۸ درصد) بودند. شغل اکثر مادران شرکت کننده در پژوهش خانه دار (۶۸/۸ درصد) بود. از نظر میزان تحصیلات، اکثر افراد (۴۹/۵ درصد) دارای تحصیلات دوره متوسطه بودند. اکثر شغل همسران مادران شرکت کننده، کارمند (۳۴/۶ درصد) بود. از نظر تعداد فرزندان ، بیشتر مادران مورد مطالعه (۳۸/۸ درصد) دارای ۲ فرزند بودند. (جدول ۱)

روایی، پرسشنامه مورد نظر تهیه و در اختیار ۱۰ نفر از اساتید محترم دانشگاه علوم پزشکی بوشهر و همچنین چند تن از متخصصان طب گیاهی قرار گرفت و پایایی سنجش نگرش بر اساس آلفای کرونباخ ۰/۷۵ محاسبه شد. حجم نمونه ها با استفاده از فرمول آماری شامل ۳۸۴ نفر برآورد شد. از ۱۰ مرکز بهداشتی، به صورت تصادفی ۴ مرکز انتخاب شده و بر اساس لیست پرونده خانوار، نمونه ها انتخاب شدند. اطلاعات پژوهش از طریق پرسشنامه ای پژوهشگر ساخته که از دو بخش اطلاعات فردی (سن، شغل، تحصیلات، تعداد فرزند، شغل همسر و غیره) و ۷ سؤال در مورد نگرش و ۷ سؤال درباره عملکرد آنها جمع آوری شدند. نمونه های پژوهش براساس معیارهای ورود به مطالعه شامل مادرائی بودند که دارای فرزند ۱ ماهه تا ۷ ساله و مایل به شرکت در پژوهش بودند. معیار های خروج شامل افرادی بود، که شغل خودشان یا همسرشان عطاری یا رشته های مرتبط با طب گیاهی بود. از مقیاس لیکرت جهت نمره دهی به سئوالات نگرش و عملکرد استفاده شد. سئوالات نگرش دارای ۵ گزینه کاملاً موافقم، موافقم، بی نظر، مخالفم، کاملاً مخالفم بود؛ که به ترتیب بالاترین نمره (۵) مربوط به کاملاً موافقم و کمترین نمره مربوط به کاملاً مخالفم می باشد. بالاترین نمره ۳۵ و پایین ترین

جدول (۱): توزیع فراوانی مادران مراجعه کننده به مراکز بهداشتی درمانی شهر بوشهر بر اساس متغیرهای جمعیت شناختی

متغیر	سطوح متغیر	تعداد	درصد
سن	<۲۰	۱۱	۲/۹
	۲۰-۲۹	۱۶۲	۴۲/۲
	۳۰-۳۹	۱۵۷	۴۰/۹
وضعیت تاهل	۴۰-۴۹	۵۳	۱۳/۸
	متاهل	۳۷۳	۹۷/۱
	مطلقه	۱۰	۲/۶
سطح سواد	ابتدایی	۳۹	۱۰/۲
	متوسطه	۱۹۰	۴۹/۵
	لیسانس	۱۴۲	۳۷
شغل	فوق لیسانس و بالاتر	۱۳	۳/۴
	خانه دار	۲۶۴	۶۸/۸
	شاغل	۱۲۰	۳۱/۳
تعداد فرزندان	۱	۱۴۸	۳۸/۵
	۲	۱۴۹	۳۸/۸
	۳	۶۰	۱۵/۶
	۴	۲۰	۵/۲
بومی و غیر بومی	>۴	۷	۱/۹
	بومی	۲۳۴	۶۰/۹
	غیر بومی	۱۴۹	۳۸/۸
سطح سواد همسر	ابتدایی	۲۸	۷/۳
	متوسطه	۱۸۹	۴۹/۲
	لیسانس	۱۳۹	۳۶/۲
شغل همسر	فوق لیسانس و بالاتر	۲۸	۷/۳
	کارمند	۱۳۳	۳۴/۶
	عطار	۷	۱/۸
	آزاد	۱۲۵	۳۲/۶
	نظامی	۱۱۸	۳۰/۷

از آزمون کولموگروف - اسمیرنوف برای تعیین نرمال بودن توزیع نمرات نگرش و عملکرد استفاده شد باتوجه به معنادار بودن آزمون بنابراین نمرات نگرش ($p=0/002$) و عملکرد ($p=0/01$) از توزیع نرمالی برخوردار نبود. برای بررسی رابطه نگرش و عملکرد با یکدیگر از ضریب همبستگی اسپیرمن استفاده شد، نگرش رابطه مثبت و معناداری با عملکرد دارد ($p=0/0001$ و $r=0/3$) (جدول ۲).

میانگین و انحراف معیار نمره نگرش مادران $23/17 \pm 2/42$ به دست آمد. بر اساس میانگین نمرات نگرش مادران، $24/7$ درصد نگرش پایین، $45/6$ درصد نگرش متوسط و $29/7$ درصد نگرش بالای نسبت به تاثیر گیاهان دارویی در درمان بیماریهای کودکان داشتند. میانگین و انحراف معیار نمره عملکرد مادران $23/45 \pm 5/15$ بود. براساس میانگین نمرات عملکرد، $23/7$ درصد عملکرد پایین، $47/1$ درصد عملکرد متوسط، $29/2$ درصد عملکرد بالایی در مادران نسبت به مصرف گیاهان دارویی در کودکان داشتند.

جدول (۲): ضریب همبستگی بین نمرات نگرش و عملکرد مادران مراجعه کننده به مراکز بهداشتی درمانی شهر بوشهر

متغیر	همبستگی	نگرش	عملکرد
نگرش	r	۱	۳۰۲/
	Pvalue		۱۰۰۰۱/
عملکرد	r	۳۰۲/	۱
	Pvalue	۱۰۰۰۱/	

از نظر نمره عملکرد و نگرش بین سطوح تحصیلات مختلف در مطالعه حاضر نتایج نشان داد که تفاوت آماری معناداری

زنان وجود دارد ($p < / ۰۵$). (جدول ۳) از لحاظ نمره نگرش بین افراد بومی و غیر بومی و همچنین

جدول (۳): مقایسه میانگین نمرات نگرش و بیان عملکرد مادران مراجعه کننده به مراکز بهداشتی درمانی شهر بوشهر بر اساس بومی و غیر بومی بودن

متغیر	میانگین + انحراف معیار	میانگین رتبه	Z	Pvalue
نگرش	بومی	۲۰۰/۹۷	-۲	۰/۰۴
	غیر بومی	۱۷۷/۹۲		
بیان عملکرد	بومی	۱۹۴/۷۷	-۰/۶۱	۰/۵۳
	غیر بومی	۱۸۷/۶۴		

بحث و نتیجه گیری:

در سراسر جهان ۲۷ - ۷۴/۸ درصد از بزرگسالان از طب مکمل و جایگزین استفاده می کنند و هم چنین افزایش گرایش به سمت استفاده از آن در کودکان در سراسر جهان گزارش شده است. در سال ۲۰۰۷ سازمان بهداشت ملی امریکا اعلام نمود که ۱۱/۸ درصد از کودکان در ۱۲ ماه گذشته از طب مکمل و جایگزین استفاده کرده بودند (۱۲) در مطالعه حاضر نتایج نشان داد بیشتر افراد (۶۸/۸ درصد) اعتقاد داشتند که با مصرف گیاهان دارویی، بیماری

برای تعیین تفاوت آماری بین گروههای مختلف سطوح تحصیلات مادران، پس از آزمون کروسکال والیس از آزمون Post Hoc از نوع LSD استفاده شد. مادران با سطح تحصیلات فوق لیسانس و بالاتر دارای میانگین نمرات نگرش و عملکرد کمتری نسبت به مادران با تحصیلات پایین تر بودند. یافته های پژوهش نشان داد که بین گروههای مختلف سنی مادران، شغل خود و همسران، سطوح تحصیلات همسران، وضعیت تاهل مادران، تفاوت معناداری از نظر نمرات نگرش و عملکرد وجود نداشت ($p > / ۰۵$).

کودکشان خوب نشده است. در مطالعه سرشتی(سال ۱۳۸۶) ۶۰ درصد افراد گزارش نمودند با مصرف داروی گیاهی بیماری آنها کاملا درمان شده است. ۹ درصد (۸۱ نفر) افراد اعلام کردند که داروی گیاهی تاثیری در درمان آن ها نداشته است (۱۰). نتایج نشان داد که (۴۹/۷ درصد) بیشتر افراد تاثیر داروهای شیمیایی را در درمان بیماریهای کودکان بیشتر دانستند. در مطالعه بختیاری (۱۳۸۹) ۳۷ درصد بیماران تاثیر داروهای گیاهی را بهتر از داروهای شیمیایی دانستند؛ در حدود ۲۱ درصد از بیماران داروهای شیمیایی را بهتر دانستند و بقیه یعنی ۴۲ درصد در این خصوص نظری نداشتند (۸). در مطالعه ای در لندن ۱۸ درصد معتقد بودند روشهای سنتی و مکمل بهتر از طب مرسوم است (۸). در مطالعه ای در نیجریه ۲۲/۴ درصد افراد معتقد بودند اثر بخشی گیاهان بهتر از داروهای معمولی است (۱۳). به نظر پژوهشگر علت عدم هم خوانی این نتیجه با مطالعات دیگر به دلیل تاثیر سریعتر داروهای شیمیایی بر روی بیماریها از یک طرف و متغیر بودن میزان مواد مؤثره گیاهان دارویی از طرف دیگر و همچنین تمایل مادران جهت درمان سریعتر کودکان باعث ایجاد این نگرش شده است. نتایج نشان داد بیشتر افراد (۶۲/۵ درصد) اعتقاد داشتند داروهای گیاهی، ضرر و عارضه ای ندارند. در مطالعه سرشتی(سال ۱۳۸۶) ۶۲/۶ درصد افراد اعتقاد داشتند داروی گیاهی هیچ گونه ضرر و عارضه ای ندارد (۱۰). در مطالعه بهشتی پور و همکاران (سال ۱۳۹۲) بر روی مراجعین به

درمانگاههای وابسته به دانشگاه علوم پزشکی شیراز نیز مشخص شد که ۷۳ درصد شرکت کنندگان مصرف گیاهان دارویی را بی خطر می دانستند (۱۱). در مطالعه ای در لندن ۲۲ درصد معتقد بودند که استفاده از روشهای سنتی و مکمل امن تر از طب نوین است (۹). در مطالعه ای در بین زنان باردار نیجریه، ۲۱/۱ درصد افراد معتقد بودند که مصرف گیاهان طبیعی نسبت به داروهای معمولی در دوران بارداری ایمن تر می باشد (۱۳). به نظر پژوهشگر علت عدم هم خوانی این نتیجه با مطالعات دیگر به این دلیل است که اکثر اعضای جامعه آماری ما بومی استان بوشهر بوده و در فرهنگ این استان به طور سنتی از داروهای گیاهی استفاده شده است(۱۴)؛ و لذا این اعتقاد وجود داشت که این گیاهان اثرات جانبی و مضرى ندارد.

در مطالعه حاضر نتایج نشان داد که بیشترین تعداد مادران (۶۶/۶) معتقد بودند که استفاده از گیاهان دارویی، روش علمی مناسبی نیست. در مطالعه صدیقی(۱۳۸۳) ۳۲/۹ درصد معتقد بودند، که طب گیاهی روشی کاملا علمی است. ۳۴/۳ درصد معتقد بودند که این روش به میزان کم علمی بوده و ۹ درصد نیز این روش را روش علمی نمی دانستند. ۲۳/۸ درصد نیز اطلاعی از علمی بودن این روش نداشتند (۱۵). نتایج بدست آمده از مطالعه حاضر با نتایج مطالعه صدیقی هم خوانی نداشت. در مطالعه ما باتوجه به اینکه انتقال اطلاعات طب سنتی با آمیزه ای از تجربیات موروثی و باورهای فرهنگ ساز از نسلی به نسل دیگر بوده است(۱۴) و

اعتقاد به اینکه این روش یک روش تجربی می باشد، روش طب گیاهی را روش غیرعلمی دانستند .

در مطالعه حاضر نتایج نشان داد که رابطه معناداری بین نمره نگرش با سطوح مختلف تحصیلات همسران، شغل همسران، گروههای سنی مادران، خانه دار و شاغل بودن زنان، وضعیت تاهل زنان وجود نداشت. در مطالعه گلشادی (۱۳۸۱) از نظر سطح عملکرد و نگرش در بین گروههای سنی اختلاف آماری معناداری مشاهده نشد. انتقال اطلاعات طب سنتی با آمیزه ای از تجربیات موروثی و باورهای فرهنگ ساز از یک نسل به نسل دیگر توسط افراد فامیل دلیل این اختلاف می باشد، که با وجود متدهای پیشرفته اطلاع رسانی هنوز به همان شیوه های قدیم نقل و قول می شود (۱۶). طبق نتایج بدست آمده در زنان با سطح تحصیلات فوق لیسانس و بالاتر میانگین نمرات نگرش و عملکرد پایینتر از زنان ابتدایی و کمتر، متوسطه و لیسانس بود. در مطالعات Honda, conboy, ni

به کارگیری روشهای طب مکمل و جایگزین در افراد دارای تحصیلات بالاتر، بیشتر بود (۱۷،۱۸،۱۹)؛ در حالی که در مطالعات Kim و Singh ارتباطی مشاهده نشد (۲۰،۲۱).

دارو درمانی تاثیر عمیق و ژرفی بر سلامت تمام مردم و از جمله کودکان دارد. استفاده معقول و منطقی از داروها اعم از

گیاهی و شیمیایی یک بخش مهم از سیاست های بهداشتی و درمانی جامعه را تشکیل می دهد(۱۰). با توجه به تمام نتایج ذکر شده، بومیان بوشهر نگرش و عملکرد متوسطی نسبت به نوع و میزان دارو و دوره مصرف گیاهان دارویی داشته اند . بسیاری از گیاهان دارویی دارای فواید بالقوه فراوانی می باشند اما استفاده بی رویه و نابجا می تواند سلامت افراد به ویژه کودکان را به مخاطره اندازد. با توجه به مصرف گسترده داروهای گیاهی توسط افراد و اهمیت توجه به تداخلات دارویی و عوارض ناشناخته این گیاهان، به خصوص کودکان به لحاظ شرایط خاص آنان لازم است آموزش همگانی توسط رسانه های گروهی در مورد داروهای گیاهی و نیز آموزش های تخصصی به پزشکان به عنوان اصلی ترین مرجع بیماران، در زمینه افزایش دانش آنان در مورد داروهای گیاهی بومی و پر مصرف به عمل آید .

تشکر و قدر دانی:

این مقاله برگرفته از پایان نامه دوره کارشناسی ارشد پرستاری می باشد. بدینوسیله نویسنده^۱گان بر خود لازم میدانند که از معاونت محترم پژوهشی و مسئولین و کارکنان مراکز بهداشتی درمانی شهر بوشهر که در انجام این پژوهش همکاری وافر داشتند، تشکر و قدردانی نمایند.

References:

1. Halberstein R. Medicinal plants: historical and crass-cultural usage patterns. *Ann Emidemiol.* 2005; 15(9): 686-699.
2. Zollman C& Vickers A. ABC of complementary medicine. Users and practitioners of complementary medicine. *BMJ* 1999; 319(7213): 836-8.
3. Rashid A, Faraji H, Jahanbin D, Mirfardi A. Assess knowledge, beliefs and practices YASUJ than herbs. *Quarterly herbs.* 1390; 1(8): 184-177. [in persian]
4. 4.Scott J, Barlow T. *Herbs in the Treatment of Children.* Churchill Livingstone. London 2003: 4 - 12.
5. Arjmand M, Izadyar M, Baghdadi T, Balighi K, Jonaidi MR, Derakhshan A, et al. *Nelson essentials of pediatric.* 4th edn. Arjmand Publication. Tehran 1381.[in persian]
6. Kumar Dixit A . Some Herbal Remedies for Common Ailments of Children in South India. *J Biosci Tech.* 2011; 2 (5): 379-3.
7. Ben-Arye E, Traube Z, Schachter L, Haimi M, Levy M, Schiff E and Lev E. Integrative Pediatric Care: Parents' Attitudes Toward Communication of Physicians and CAM Practitioners . *PEDIATRICS* is the official journal of the American Academy of Pediatrics. 2011; 127(1).
8. Bakhtiyari Z. Attitude of patients on treatment plant in Isfahan . *Journal of Herbal Drug.s* 1389; (1) : 47 – 50. [in persian].
9. Lorenc*A, Crichton N, Robinson N. Traditional and complementary approaches to health for children: Modelling the parental decision-making process using Andersen's Sociobehavioural Model . *Complementary Therapies in Medicine.* 2013; (21): 277—285.
10. Sereshti M, Azari P. assessment of the use of Medicinal Plants among the pregnant wemen referring to Shahrecord medical University. *Journal of Reproduction & Infertility. Danesh & Tandorosti Journal.* 1386; 2(4): 22-29. [in persian].
11. Beheshti-Poor N, Jamali Moghadam N, Soleimani S, Haghnegahdar A, Salehi A. Assessment of knowledge, belief and function of people about herbal medicines who referred to one of clinics dependent to medical university of Shiraz. *Journal of Medicinal Plants* 1392; 1(3): 168-174. [in persian].
12. Kim J, Nam CH, Kim M and Lee D. The use of complementary and alternative medicine (CAM) in children: a telephone-based survey in Korea . *BMC Complementary and Alternative Medicine* 2012.
13. Titilayo O Fakeye, Rasaq Adisa1 and Ismail E Musa . Attitude and use of herbal medicines among pregnant women in Nigeria . *BMC Complementary and Alternative Medicine* 2009 .
14. Dolatkhahi M, Ghorbani M. Introduction of medicinal plants consumed dashtestan city in the province with an emphasis on traditional use. *Journal of Medicinal Plants.* 1392; 2(46): 85-102. . [in persian].
15. Sadighi J, Mafton F, Ziaee A. Herbal medicine: knowledge and performance insights in the population of Tehran. *Journal of Medical Sciences Iran.* 1383; (13): 60-67. [in persian]
16. Glshady A, Ansari R., Asgari S, Sarrafzadegan N, Boshtam M. Knowledge, beliefs and practice of herbal medicine in the city. *Journal herbs.* 1381; 1: 29-1. [in persian]
17. Honda K, Jacobson JS. Use of complementary and alternative medicine among United States adults: the influences of personality, coping strategies, and social support. *Preventive Medicine.* 2005; 40: 46-53.
18. Conboy L, Patel S, Kaptchuk TJ, Gottlieb B, Eisenberg D, Acevedo-Garcia D. Sociodemographic determinants of the utilization of specific types of complementary and

- alternative medicine: an analysis based on a nationally representative survey sample. *Journal of Alternative and Complementary Medicine*. 2005; 11: 977-94.
19. Ni H, Simile C, Hardy AM. Utilization of complementary and alternative medicine by United States adults: results from the 1999 national health interview survey. *Medical Care*. 2002; 40: 353-8
 20. Kim IJ, Kang JK, Lee SA. Factors contributing to the use of complementary and alternative medicine by people with epilepsy. *Epilepsy Behavior*. 2006; 8: 620- 4.
 21. Singh V, Raidoo DM, Harries CS. The prevalence, patterns of usage and people's attitude towards complementary and alternative medicine (CAM) among the Indian community in Chatsworth, South Africa. *BMC Complementary and A*

Original Article**The attitudes and practice of mothers who refers to health care centers regarding herbs usage in Pediatrics diseases in 1393****SH. Jokar¹, F. Jahanpour^{*2}, N. Moatamed³, F. Kamali⁴**¹Master Science in Nursing, Faculty of Nursing and Midwifery, Bushehr University Of Medical Sciences, Bushehr, Iran^{2*}Associate Professor, Faculty of Nursing and Midwifery, Bushehr University of Medical Sciences, Bushehr, Iran³professor of Social medicine department, Bushehr University Of Medical Sciences, Bushehr, Iran⁴Lecturer of nursing department, Bushehr University Of Medical Sciences, Bushehr, Iran**(Received: 22 Apr, 2015 – Accepted: 5 Jun, 2015)****Abstract**

Introduction: Due to the advantages and the increasing usage of medicinal plants around the world and Iran and lack of necessary studies in this field to treat diseases in children, the need for greater public awareness is required.

Objective: This study aimed to investigate the attitudes and practical approach of mothers in regard to medicinal plants in the treatment of children's diseases in 2014.

Method: In This descriptive - analytic study, 384 mothers through a multi-stage stratified random sampling were selected. The tool was a researcher-made questionnaire whose validity and reliability were considered. After collecting the data, they were analyzed by using the software SPSS 18, chi-square and Mann-Whitney's and Kruskal-Wallis's analytical tests.

Results: The results showed that, 24.7 percent of samples had low, 45.6 percent moderate, and 29.7 percent had high attitude . Statistics showed that 23.7 percent had low, 47.1 percent moderate, and 29.2 percent had high performance. The attitude had a positive and meaningful statistical relationship with performance, being native or non-native, and mothers' level of education. Significant statistical difference was seen between performance and the different levels of education. ($P < 0.05$)

Conclusion: The results show that most of the mothers have middle level of attitude and performance approach towards using medicinal plants in Pediatrics disease. Therefore, It is necessary to plan to improve mothers' knowledge and attitude regarding the usage of medicinal plants in pediatrics diseases.

Keywords: Attitude, Performance, mothers, medicinal plants, children